

Prof. dr. sc. Zdenko Ostojić

Naslov:

INFORMACIJSKA PISMENOST: PRIRUČNIK ZA STUDENTE

Autor: Josip Šimić, Sonja Špiranec

Nakladnik: Sveučilište u Mostaru

Mjesto i godina izdanja: Mostar, 2015.

Broj stranica: 98.

ISBN: 978-9958-16-047-9

10. studeni 2015.

U izdanju Sveučilišta u Mostaru nedavno je objavljen priručnik „Informacijska pismenost“ autora mr. sc. Josipa Šimića i dr. sc. Sonje Špiranec.

Autori su već dugi niz godina priznati kao vrsni promicatelji svoje struke. Mr. sc. Josip Šimić kao dugogodišnji voditelj fakultetske knjižnice na Sveučilištu u Mostaru i viši asistent na kolegijima iz područja informacijske pismenosti, te dr. sc. Sonja Špiranec sa Sveučilišta u Zagrebu, izvanredna profesorica čija je uža specijalnost također područje informacijske pismenosti.

Priručnik je koncipiran kao kombinacija teorijskih i praktičnih poglavlja što ga čini korisnim kako za studente i knjižničare u svakodnevnom radu, tako i za nastavu u okviru akademskog pisanja, metodologije izrade znanstvenoga rada, informacijskog opismenjavanja studenata i drugih područja u cilju unapređenja kompetencija studenata za studiranje i znanstveni rad.

Premda se informacijska pismenost u nastavnim planovima i programima većine naših fakulteta ne proučava kao zaseban predmet, ta vrsta pismenosti zapravo je sastavni dio i temelj njihova obrazovanja. Posebice se to odnosi na medicinske i zdravstvene znanosti gdje je proizvodnja novih informacija najveća i u stalnom porastu. Poznato je kako informacije iz ovog područja brzo zastarijevaju, te su nam svima svakodnevno potrebna nova saznanja i nove zdravstvene informacije bez obzira na kojem užem

ili širem području znanosti djelujemo. Iz navedenog proizlazi koliko je važno izdanje jednog ovakvog priručnika kojim se obrađuje važnost informacijskog opismenjavanja kao preduvjeta studiranja, ali i cjeloživotnog učenja.

Priručnik ima jedanaest poglavlja koja svojim sadržajem obuhvaćaju osnovne pojmove informacijske pismenosti, značaj koncepta u suvremenom informacijskom okruženju, a napose u kontekstu učenja i istraživanja, prikaz standarda i modela informacijske pismenosti, a u drugom dijelu i praktične primjere korištenja izvora informacija, u knjižnicama, na Internetu, te u bibliografskim i citatnim bazama podataka.

Konkretno, ovaj se priručnik sastoji od sljedećih poglavlja: Informacijska pismenost; Modeli poučavanja informacijskoj pismenosti; Standardi informacijske pismenosti; Izobrazba korisnika; Izvori informacija u visokoškolskim knjižnicama; Strategije pretraživanja baza podataka i tražilica; Bibliografske i citatne baze podataka; Otvoreni pristup: obilježja i primjeri izvora; Pretraživanje informacija na WWW-u, Citiranje literature i Plagiranje.

Prvi dio priručnika čini uvod u nove istraživačke pristupe i neku vrstu polazišta za kvalitetnu praktičnu primjenu u drugom dijelu. Posebno je apostrofirana važnost informacijske pismenosti u akademskom okruženju jer se na taj način korjenito mijenjaju istraživački procesi učenja u visokom

obrazovanju. Svaki teorijski pristup nije relevantan bez važnih definicija koje opisuju određeno područje, u ovom primjeru informacijsku pismenost jer je aktivnim korisnicima, i studentima i nastavnicima, važno upoznati pojam i cilj informacijske pismenosti, standarde kao korisne smjernice u određivanju osobina informacijski pismenog pojedinca i njegovih kompetencija.

U prvim poglavljima se obrazlaže suvremeno informacijsko okruženje koja korjenito mjenjaju procese učenja i istraživanja. Iako je tehnologija uistinu porušila mnoge fizičke barijere i ograničenja u pristupu informacijama, informacijska okruženja postala su konceptualno sve složenija što opterećuje postupke pronalazjenja ili procjene znanstvenih informacija i izvora primjerenih za korištenje u akademskoj sredini. Poteškoće izvire iz činjenice da danas informacije do korisnika dopiru nefiltrirane, pri čemu je sve teže nedvojbeno utvrditi autorstvo i pouzdanost informacija i razlikovati znanstvene od neznanstvenih izvora.

Drugi dio priručnika kroz poglavlja: *Strategije pretraživanja baza podataka i tražilica; Bibliografske i citatne baze podataka; Otvoreni pristup: obježja i primjeri izvora; Pretraživanje informacija na*

WWW-u, snažno podupire savladavanje praktičnih informacijskih vještina u pretraživanju bibliografskih, citatnih baza podataka, ali i poznatih portala (Current Contents Connect (CCC), Academic Search Complete, Scopus, Web of science Core Collection (WOSCC), Journal Citation Reports, MEDLINE, Ebsco, Pubmed/Medline, Doaj, Google Scholar i Hrčak) bez kojih znanja i vještina nije moguć rad i izrada akademskih uređaka i znanstvenih radova.

U poglavljima *Citiranje literature i Plagijarizam* naznačeni su osnovni principi sposobnosti razumijevanja etičke implikacije i etički odgovornog ponašanja tijekom istraživanja informacija i oblikovanja svih vrsta pisanih radova. Teorijski pristup citiranju uključuje predstavljanje najpoznatijih sustava citiranja (Vancouverski i Harvardski), alata (EndNote) i konkretne primjere svih vrsta referenci.

Osobno ga mogu preporučiti svim studentima, posebice zdravstvenih usmjerenja, nastavnom osoblju i istraživačima u razumijevanju načina prijenosa znanstvene i stručne informacije u okviru metodologije stručnog i znanstvenog rada, medicinske informacije, ali i kao jedinstven praktični vodič za zdravstvene djelatnike u cjeloživotnom učenju.

UPUTE AUTORIMA

Zdravstveni glasnik je multidisciplinarni znanstveno-stručni časopis u kojem se objavljuju dosad neobjavljeni originalni znanstveni, stručni i pregledni radovi te prikazi slučajeva, recenzije, saopćenja, stručne obavijesti i drugo iz područja svih zdravstvenih disciplina.

Oprema rukopisa

Članci i svi prilozi dostavljaju se na hrvatskom ili engleskom jeziku. Ukoliko je rad na hrvatskom jeziku sažetak je na engleskom i obrnuto. Poželjno je da izvorni radovi ne budu duži od 15 stranica, ubrajajući slike, tablice i literaturu. Tekst treba pisati u Microsoft Word programu, fontom Times New Roman, veličina slova 12, prored 1,5 uz obostrano poravnanje. Izvorni radovi sadrže sljedeće dijelove i trebaju se pisati velikim slovima: naslov, uvod, cilj rada, ispitanici i metode rada, rezultati, rasprava i zaključci. Uvod je kratak i jasan prikaz problema, cilj sadrži kratak opis svrhe istraživanja. Metode se prikazuju tako da čitatelju omoguće ponavljanje opisana istraživanja. Poznate se metode ne opisuju, nego se navode izvorni literaturni podaci. Rezultate treba prikazati jasno i logički, a njihovu značajnost potvrditi odgovarajućim statističkim metodama. U raspravi se tumače dobiveni rezultati i uspoređuju s postojećim spoznajama na tom području. Zaključci moraju odgovoriti postavljenom cilju rada.

Uz naslov rada, napisati puna imena i prezimena autora, ustanovu u kojoj je rad napravljen, adresu, grad i državu iz koje dolazi.

Sažetak na hrvatskom ili engleskom jeziku treba da sadrži najviše do 250 riječi. Ispod sažetka (i summary-a) navodi se do 5 ključnih riječi koje su bitne za brzu identifikaciju i klasifikaciju rada.

Autorska prava pripadaju autorima, no svojim pristankom na objavljivanje u Zdravstvenom glasniku autori se obvezuju da isti rad neće objaviti drugdje bez dopuštenja Uredništva. Autori neće primiti naknadu za objavljeni članak. Uz svoj rad, autori su dužni Uredništvu dostaviti popratno pismo, koje sa država vlastoručno potpisanu izjavu svih autora:

1. da navedeni rad nije objavljen ili primljen za objavljivanje u nekom drugom časopisu,
2. da je istraživanje odobrila Etička komisija,
3. da prihvaćeni rad postaje vlasništvo Zdravstvenog glasnika.

Etika istraživanja

Istraživanja trebaju biti sukladna važećim etičkim propisima i kodeksima o provođenju istraživanja te najnovijom revizijom Deklaracije iz Helsinkija. Uredništvo može zatražiti potvrdu da je istraživanje odobrilo povjerenstvo nadležnih institucija.

Literatura se navodi po vancouverkom stilu. Citiranje literature mora biti u skladu s jedinstvenim odredbama za slanje radova u biomedicinske časopise Međunarodnog odbora urednika medicinskih časopisa (International Committee of Medical Journal Editors, ICMJE) dostupno na www.ICMJE.org. Literatura se numerira arapskim brojkama u zagradama na kraju rečenice, te se navodi prema redoslijedu pojavljivanja u tekstu.

Autori su odgovorni za točnost navođenja literature. Naslovi časopisa trebaju biti skraćeni prema stilu koji se koristi u popisu časopisa indeksiranim za MEDLINE, dostupno na: <http://www.nlm.nih.gov/tsd/serials/lji.html>.

Primjeri navođenja literature:

Časopisi: Navesti imena svih autora osim ako ih je sedam i više. U tom slučaju navodi se prvih šest nakon čega se dodaje i sur.

Babić D, Jakovljević M, Martinac M, Šarić M, Topić R, Maslov B. Metabolic syndrome and combat post-traumatic stress disorder intensity: Preliminary findings. *Psychiatr Danub*. 2007;19:68-75.

Marčinko D, Begić D, Malnar Z, Dorđević V, Popović-Knapić V, Brataljenović T, et al. Suicidality among veterans suffering from chronic PTSD treated at center for crisis intervention, zagreb university hospital center. *Acta Med Croat*. 2006;60:335-9.

Knjiga ili priručnik: Sadock B, Sadock V. Kaplan & Sadock's Synopsis of Psychiatry 9. ed. Baltimore, Philadelphia: Lippincott Williams and Wilkins; 2003.

Poglavlje u knjizi: Meltzer PS, Kallioniemi A, Trent JM. Chromosome alterations in human solid tumors. In: Vogelstein B, Kinzler KW, editors. The genetic basis of human cancer. New York: McGraw-Hill; 2002. p. 93-113.

Internet: Cancer-Pain.org [Internet]. New York: Association of Cancer Online Resources, Inc.; c2000-01 [updated 2002 May 16; cited 2002 Jul 9]. Available from: <http://www.cancer-pain.org/>.

Foley KM, Gelband H, editors. Improving palliative care for cancer [Internet]. Washington: National Academy Press; 2001 [cited 2002 Jul 9]. Available

from: <http://www.nap.edu/books/0309074029/html/>.

Detaljne upute za citiranje literature su dostupne na: http://www.nlm.nih.gov/bsd/uniform_requirements.html

Na kraju rada napisati kontakt informacije autora rada ili nekog od koautora.

Rad se dostavlja Uredništvu elektroničkom poštom na adresu: zdravstveni.glasnik@sve-mo.ba ili drugom magnetskome mediju na adresu: Fakultet zdravstvenih studija Sveučilišta u Mostaru (za časopis), Bijeli brijeg b.b., 88000 Mostar, BiH.